

УДК 351.74/76:355/359
DOI: 10.31733/2078-3566-2021-4-28-34

**Оксана
МИСЛИВА** ©
кандидат
юридичних наук,
доцент

**Ольга
НАМЛИНСЬКА** ©
викладач

(Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ)

РЕАЛІЇ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ В УКРАЇНІ НАЛОКСОНУ

З'ясовано сутність та призначення дій поліцейських із надання домедичної допомоги особам за наявності підозри на передозування їх опіоїдами. Досліджено рекомендації з використання налоксону особами, які не мають медичної освіти, зокрема, поліцейськими. Визначено недоліки та перспективи застосування в Україні налоксону поліцейськими щодо осіб за наявності підозри на передозування їх опіоїдами та запропоновано шляхи удосконалення організаційного та нормативно-правового врегулювання в Україні питань надання поліцейськими допомоги зазначеній категорії осіб.

Ключові слова: поліція, домедична допомога, передозування опіоїдами, налоксон, особи, які не мають медичної освіти.

Постановка проблеми. Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) відзначає, що 76 % смертей у світі були безпосередньо спричинені вживанням ін'єкційних наркотиків – опіоїдів (героїн, метадон, трамадол, оксикодон, кодеїн, промедол, морфін та інші похідні тебаїну). Передозування ними блокує діяльність органів дихання та кровообігу, що призводить до втрати свідомості, коми та смерті. В Україні гостро стоїть проблема нелегального обігу наркотичних засобів та психоактивних речовин, що спричиняє широке їх вживання різними верствами населення [1].

Підрозділи патрульної поліції, які першими потрапляють на місце події є основними у наданні послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги (ст. 2 Закону України «Про Національну поліцію») [2]. Саме вони виявляють осіб, які зловживають опіоїдами, і чинне законодавство вимагає від них професійної реакції на правопорушення і толерантного надання допомоги.

Найефективнішим у світі для порятунку особи за наявності підозри на передозування опіоїдами визнано негайне застосування лікарського засобу «Налоксон». Водночас, нормативне закріплення такої можливості поліцейським в Україні при наданні домедичної допомоги має декларативний характер, що утворює колізії у правозастосовній практиці та потребує вирішення.

Аналіз публікацій, у яких започатковано вирішення цієї проблеми. Надання поліцейськими домедичної допомоги постраждалим за невідкладних станів, удосконалення нормативно-правової бази та підготовки поліцейських у світлі впровадження міжнародних стандартів в цій сфері малодосліджені у вітчизняній науці, а

© О. Мислива, 2021
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-0181-9603>
omaxah@gmail.com

© О. Намлинська, 2021
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-0139-1448>
k_tsp@dduvs.in.ua

проблематиці застосування поліцейськими налоксону до осіб, щодо яких є підозра на передозування опіоїдами досліджувалась зарубіжними вченими: Bradley Ray, Daniel O'Donnell, Kailyn Kahre, Karla D. Wagner, L. James Bovet, Peter J. Davidson, Gia Elise Barboza, Kate Angulski, Jessica Rando, Derek Broering, James E. Olson, Catherine Marco, Stephen B. Evans, Michael D. White, Dina Perrone, Seth Watts та ін.

У контексті розробки Методичних рекомендацій з організації діяльності поліції України під час інформування представників груп підвищеного ризику щодо інфікування вірусом імунодефіциту людини (К. Бугайчук, О. Сердюк, С. Рудой, В. Казусь), описано порядок виявлення ознак передозування наркотиками та підтримки основних показників життєдіяльності у таких осіб. Водночас, авторами не враховано настанови МОЗ України, умови карантину та тактичні умови службової діяльності поліцейських. Зазначене обумовлює актуальність подальшого поглибленого дослідження заявленої тематики.

Метою статті є дослідження стану впровадження міжнародних вимог щодо ефективних методів надання на місці події домедичної допомоги особам з підозрою на передозування опіоїдами в чинне законодавство та можливість їх практичної реалізації в діяльності Національної поліції.

Виклад основного матеріалу. Поширення зловживання наркотиками завдає суттєвої шкоди суспільству, адже утворює як кримінальні, так і соціальні загрози: поширення смертності, отруєнь, розладів психіки та небезпечних хвороб (ВІЛ/СНІДу, туберкульозу, вірусних гепатитів) та продукує злочинність, пов'язану зі вчиненням злочинів у стані наркотичного сп'яніння, і незаконним обігом наркотиків (загальнокримінальну й транснаціональну).

За даними ВООЗ в Україні близько 300000 ін'єкційних наркоманів, а їх кількість зростає на 10 % щороку [3]. Вітчизняна статистика свідчить, що наркотики вживає близько 9 % у віці від 15 до 34 років і смертність від наркотиків складає близько 10:1000000 жителів України [4].

Одним із найбільш успішних методів лікування наркозалежності у світі є замісна підтримувальна терапія, у процесі якої використовують налоксон [5]. Це єдиний медичний препарат, що швидко (від 30 секунд до 8 хвилин у залежності від форми препарату – внутрішньовенного, внутрішньом'язового, підшкірного та інтраназального) усуває симптом передозування опіоїдами, насамперед, зупиняє пригнічення дихання та не викликає залежності [6; 7]. На офіційному сайті МОЗ України визначено аналогічні показники його ефективності щодо широкої групи опіоїдів (морфіну, героїну, кодеїну, промедолу та ін.) [8].

Серед основних пріоритетів розбудови в Україні правової держави та розвитку сучасного демократичного суспільства є забезпечення належного рівня реалізації та гарантування прав і свобод людини. У Конституції України зазначено: життя та здоров'я людини визнається найвищою соціальною цінністю (ст. 3), захист життя людини є обов'язком держави (ч. 1 ст. 27), а кожен має право на охорону здоров'я та медичну допомогу (ст. 49).

ВООЗ, Управління ООН з наркотиків і злочинності (ЮНОДК) і Об'єднана програма ООН з ВІЛ/СНІДу (ЮНЕЙДС) для профілактики, лікування та догляду для людей, які вживають опіоїди, рекомендують впроваджувати програми зменшення шкоди (роздачі налоксону особам, які вживають опіоїди, і які можуть бути свідками передозування), адже краще лікувати наркозалежних, ніж витратити ресурси на усунення її наслідків – поширення ВІЛ/СНІДу, туберкульозу, вірусних гепатитів та інших інфекційних хвороб; утримання в місцях позбавлення волі осіб, які вчинили пов'язані з незаконним обігом наркотиків та психотропних речовин злочини [9].

В Україні вживання наркотичних засобів чи психотропних речовин (окрім публічного) не є злочином, адже Закон України «Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними» визначає, що «наркоманія – це психічний розлад, зумовлений залежністю від наркотичного засобу або психотропної речовини внаслідок зловживання цим засобом або цією речовиною» [11].

Потреба протидії наркоманії не має заважати необхідності забезпечення доступності наркотичних лікарських засобів для хворих, приділення належної уваги до питань захисту прав людини, організації програм професійної підготовки фахівців, залучених до профілактики наркоманії та лікування опіоїдної залежності. Із

урахуванням рекомендацій міжнародних організацій в Україні була затверджена Стратегія державної політики щодо наркотиків на період до 2020 року і План заходів з її реалізації [10].

Водночас, передозування опіоїдами є небезпечним для життя станом, що призводить до безпорадного стану (викликає пригнічення дихання та втрату свідомості, через що особа може померти). Так, Державне бюро розслідувань оголосило підозру за статтею «перевищення службових повноважень» патрульним поліцейським, які 17 лютого 2019 року під час прибуття на місце події виявили агресивну особу в стані наркотичного сп'яніння, затримали її, одягнули кайданки і викликали бригаду швидкої медичної допомоги, що не приїхала на місце події. Під час доставляння особи до місця проживання, вона чинила опір і намагалася вийти з автомобіля, тож патрульні висадили особу на в'їзді до міста, де її знайшли перехожі мертвою від переохолодження. Печерський районний суд Києва заарештував на два місяці без можливості внесення застави за застосування фізичної сили та спеціальних засобів (кайданок), а також залишення без допомоги особи, яка перебувала під дією наркотичних речовин, в результаті чого сталася її смерть [12].

У п. 4 ст. 18, п. 14 ч. 1 ст. 23, ч. 3 ст. 37 та ч. 4 ст. 43 Закону України «Про Національну поліцію» [2] та ст. 12 Закону України «Про екстрену медичну допомогу» [13] серед основних обов'язків поліцейського закріплено надання ним невідкладної домедичної та медичної допомоги особам, які постраждали внаслідок правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в безпорадному стані або стані, небезпечному для їхнього життя чи здоров'я, а також особам, які постраждали в результаті застосування заходів примусу.

Забезпечення права наркозалежних осіб на захист життя та медичну допомогу в діяльності поліції, насамперед, полягає у застосуванні до них заходів із запобігання летальних наслідків передозування, підтримці життєво важливих функцій (дихання, кровообігу) до прибуття медичних працівників.

У 2018 році норми належності медичного забезпечення у складі «індивідуальної» та «автомобільної» аптечок для підрозділів патрульної поліції і підрозділів особливого призначення, що беруть участь у боротьбі з тероризмом [14] доповнено лікарським препаратом «Налоксон (спрей назальний)», що є антидотом і антагоністом опіатів і застосовується до осіб з підозрою на наркотичну залежність [15; 16].

Для нормативно-правового врегулювання застосування поліцейськими цього препарату у 2018 році було оновлено наказ МОЗ України «Про порядки надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах» [17] і пункт 1 доповнено підпунктом 29, що встановлює Порядок надання домедичної допомоги особам за наявності підозри на передозування опіоїдами (далі – Порядок) [18]. Останній передбачає послідовність дій під час надання домедичної допомоги особам за наявності підозри на «передозування опіоїдами», а цей стан визначає як «погіршення фізичного та психічного здоров'я, що становить пряму та невідворотну загрозу життю та здоров'ю людини і виникає внаслідок використання опіоїдів».

Порядок доповнено потребою визначення поліцейським чи є постраждалий особою з підвищеним ризиком передозування опіоїдами (п. 7), а також чи є у особи ознаки, які вказують на передозування опіоїдами (п. 9).

У першому випадку (п. 7 Порядку) щодо більшої категорії перелічених в указаному Порядку осіб визначення ризику залежності становить певні труднощі для патрульного поліцейського. Зокрема, відомості щодо осіб, які перебувають на обліку в закладах охорони здоров'я державної та комунальної форм власності, конфіденційні. Підвищений ризик передозування опіоїдами можна з'ясувати щодо звільнених від ув'язнення осіб або осіб, які були притягнені до адміністративної чи кримінальної відповідальності, пов'язаної з незаконним обігом наркотиків – з інформаційного порталу Національної поліції України. На місці події про ризики передозування опіоїдами можуть свідчити сусіди, рідше – родичі або співмешканці, а також візуальні ознаки ін'єкцій на відкритих частинах тіла (переважно на ліктьових або колінних згинах) або специфіка місця події – підвал, притон, засоби введення речовин у приміщенні тощо.

Порядок встановлює ознаки передозування опіоїдами (п. 9): ускладнене/пригнічене дихання (менш як 10-12 вдихів за хвилину) або зупинка дихання; ослаблення або зникнення пульсу; зниження рівня або втрату свідомості; суттєве звуження очної зіниці (діаметр менш як 2 мм); бліді шкірні покриви, ціаноз губ та

кінчиків пальців. За наявності цих ознак особам за наявності підозри на передозування опіоїдами поліцейський має застосовувати антидот опіоїдів – налоксон, оптимальним методом застосування якого є інтраназальне введення, тобто розпилення на слизову оболонку препарату в порожнину носа без порушення цілісності шкірних покривів. Існує дві умови:

– наявність у поліцейського Посвідчення згідно Наказу МОЗ України «Про удосконалення підготовки з надання домедичної допомоги осіб, які не мають медичної освіти від 04.08.2021 року № 1627 [19]:

– наявність налоксону, що входить до складу аптечки.

Посвідчення наразі є обов'язковою умовою допуску до служби поліцейських, а друга умова становить серйозну проблему. Лікарський препарат налоксон (спрей назальний) не представлений на ринку України і має реєстраційне посвідчення Московського ендокринного заводу (Російська Федерація) [20], а в наказі МВС України 20.05.2016 року № 396, у якому затверджено норми належності медичного забезпечення для підрозділів поліції у відповідних аптечках, лікарські засоби в його переліку мають бути укомплектовані «лікарськими засобами, що зареєстровані в Україні» [21]. Таким чином, на цей час/на сьогодні за наявності підозри на передозування опіоїдами поліцейський не має можливості допомогти особі лікарським препаратом.

Опціонально законодавство дозволяє введення поліцейським налоксону постраждалому також і шляхом ін'єкції налоксону внутрішньом'язово в зовнішню поверхню плеча або стегна. Подібний нормативно-правовий дозвіл, безумовно, спрямований на реалізацію права на життя та медичну допомогу осіб, які потребують такої допомоги у зв'язку з передозуванням, до того ж ін'єкційна форма налоксону виробляється в Україні, відпускається без рецепту, має невисоку вартість – 1 ампула коштує менше 20 гривень [22].

Водночас виникає питання про юридичну безпеку поліцейського. Внутрішньом'язова ін'єкція налоксону особою з «немедичною» освітою вважається втручанням в організм людини, а за умов настання негативних наслідків воно має бути кваліфіковане як заподіяння тілесних ушкоджень або смерті. Хоча фахівці ВООЗ стверджують, що застосування налоксону майже не спричиняють якихось побічних ефектів, окрім синдрому відміни опіоїдів, Інструкція до цього препарату надає конкретний перелік протипоказань. Зокрема, препарат «Налоксон» вважається неефективним, якщо передозування спричинено неопіоїдними наркотиками, а тривалість дії деяких опіоїдних анальгетиків може перевищувати тривалість дії налоксону, тому пацієнти мають перебувати під постійним медичним наглядом і в умовах, що дозволяють здійснювати реанімаційні заходи. Окрім цього, налоксон може спричинити абстиненцію, гіпертонію, порушення ритму серця, набряк легень і зупинку серця, якщо постраждалий має серцево-судинні захворювання [22].

Якщо зважити, що в Україні серцево-судинні захворювання є головною причиною смертності населення, а країна є одним зі світових лідерів щодо серцево-судинних захворювань, то ін'єкційне застосування поліцейським може спричинити неочікувану негативну реакцію організму або смерть постраждалого з серцево-судинними захворюваннями на місці події.

У такій ситуації поліцейський не може мати впевненості у правомірному результаті своєї діяльності. Якщо постраждалий перебуває у зміненому стані свідомості чи без свідомості, поліцейський не може з'ясувати анамнез («SAMPLE»). Хоча головним пріоритетом у наданні домедичної допомоги є життя, а не здоров'я потерпілого, не вважається станом крайньої необхідності заподіяння шкоди правоохоронним інтересам (життю), тобто для усунення небезпеки, що безпосередньо загрожує особі, якщо небезпеку в такій ситуації можна відвернути чи усунути іншим шляхом, окрім заподіяння шкоди, і небезпечна ситуація є наслідком поведінки особи, що опинилась у цій ситуації (ч. 1 ст. 39 Кримінального кодексу України) [23].

Загалом, якщо говорити про правомірність дій, то в умовах надання домедичної допомоги постраждалому заборонено застосування лікарських препаратів. Тобто має місце певна колізія між нормами права (переліком 29-ти Порядків надання домедичної допомоги особам у разі невідкладних станів), матеріальною їх забезпеченістю, а навчанням і практичною діяльністю поліцейських, адже зміст надання домедичної допомоги в діяльності поліцейських базується на алгоритмах ТЕСС, а затверджені програми навчання для осіб, які не мають медичної освіти, існують виключно в

«режимі» рекомендацій щодо тематики навчального плану.

До прибуття бригади екстреної медичної допомоги особі з підозрою на передозування опіоїдами поліцейський, за відсутності інтраназального налоксону, має забезпечити показники життєдіяльності способами, передбаченими його другим рівнем кваліфікації «Перший на місці події», і, насамперед, забезпечити прохідність дихальних шляхів до відновлення самостійного дихання, а за потреби – провести серцево-легеневу реанімацію і забезпечити постійний нагляд за постраждалим [19].

Висновки. В Україні на нормативно-правовому рівні впроваджено позитивний міжнародний досвід з надання домедичної допомоги поліцейськими особі за наявності підозри на передозування опіоїдами – застосування ними налоксону. Задля цього, безумовно існує потреба формування у поліцейських професійних компетентностей шляхом навчання та підвищення кваліфікації з цих питань. Водночас, обов'язковою умовою з реалізації прав і обов'язків поліцейських у сфері профілактики наркоманії є, насамперед, матеріальне забезпечення відповідними формами лікарських препаратів.

Як визначає законодавство, оптимальний спосіб застосування налоксону до осіб за наявності підозри на їх передозування опіоїдами є інтраназальне розпилення налоксону, а застосування його альтернативної ін'єкційної форми утворює правову колізію та тягне за собою можливість кримінальної відповідальності за незаконне втручання в організм людини без медичної освіти. Без забезпечення вітчизняного ринку відповідною формою налоксону, діяльність поліцейських з надання домедичної допомоги особам за наявності підозри на передозування їх опіоїдами слід вважати неможливим, а законодавство у сфері профілактики явища наркоманії та забезпечення прав осіб, які з тих чи інших причин опинилися в безпорадному або небезпечному для їхнього життя чи здоров'я стані – неефективним. До того ж, подальшого нормативно-правового затвердження та уніфікації потребує зміст спеціальних програм навчання саме для поліцейських.

Список використаних джерел

1. Звіт щодо наркотичної та алкогольної ситуації в Україні за 2020 рік. URL : <https://www.emcdda.europa.eu/system/files/attachments/13559/Zvit-shhodo-narkotyktiv-ta-alkogolyu-za-2020-rik.pdf>.
2. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. Ст. 379.
3. Управління ООН по боротьбі з наркотиками і транснаціональною організованою злочинністю. Офіційний веб-сайт. URL : <https://www.unodc.org/unodc/ru/strategy/full-strategy.html>.
4. Державна служба статистики України. Офіційний веб-сайт. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Сергій Ілюк. Актуальні питання дотримання прав наркозалежних осіб, які перебувають на ЗПТ. URL : <https://epl.com.ua/news/aktualni-pytannia-dotrymannia-prav-narkozaleznykh-osib-iaki-perebuvauiut-na-zpt/25-04-2021>.
6. Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України. Офіційний веб-сайт. URL : <https://coz.kvs.gov.ua/?p=2651>.
7. World Health Organization. Model List of Essential Medicines. 16th List. Офіційний веб-сайт. URL : http://www.who.int/entity/selection_medicines/committees/expert/17/sixteenth_adult_list_en.pdf.
8. НАЛОКСОН-М. URL : <https://mozdocs.kiev.ua/liki/view.php?id=1452>.
9. Зменшення шкоди. URL : <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan/zalezhnist-vid-psikhoaktivnikh-rechovin/zmenshennya-shkodi>.
10. Про схвалення Стратегії державної політики щодо наркотиків на період до 2020 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 28.08.2013 № 735-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/735-2013-p#Text>.
11. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними : Закон України від 15.02.1995. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 10. Ст. 62.
12. Суд арештував поліцейських, які не довели додому чоловіка в наркотичному сп'янінні. URL : https://zmina.info/news/sud_areshtuvav_policejskih_jiaki_ne_dovezli_do_domu_cholovika_u_narkotichnomu_spjaniinni/ 01 Березня 2019.
13. Про екстрену медичну допомогу : Закон України від 05.07.2012. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 30. Ст. 340.
14. Про затвердження норм належності медичного забезпечення для підрозділів Національної поліції України : наказ МВС України від 20.05.2016 № 396. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0796-16#Text>.

15. Налоксон-М. URL : <http://yod.ua/drug/nalokson-m/> © YOD.UA.
16. Налоксон (Naloxon). Інструкція по применению. URL : https://www.vidal.ru/drugs/naloxon_29328.
17. Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах : наказ МОЗ України від 16.06.2014 № 398. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-14#n15>.
18. Порядок надання домедичної допомоги особам при підозрі на передозування опіоїдами : наказ МОЗ України від 08.10.2018 р. № 1833. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1500-18#n15>.
19. Про удосконалення підготовки з надання домедичної допомоги осіб, які не мають медичної освіти : наказ МОЗ України від 04.08.2021 № 1627. URL: <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-04082021--1627-pro-udoshkonalennja-pidgotovki-z-nadannja-domedichnoi-dopomogi-osib-jaki-ne-majut-medichnoi-osviti>.
20. «Аптечки медичні індивідуальні поліцейського та автомобільні». Офіційний державний тендерний веб-сайт «PROZORRO». URL : <https://prozorro.gov.ua/en/tender/UA-2019-11-19-001754-a>.
21. Про затвердження норм належності медичного забезпечення для підрозділів Національної поліції України : наказ МВС України від 20.05.2016 № 396. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0796-16#Text>.
22. Налоксон-3Н раствор для инъекций 0,04%, по 1 мл в ампулах, 10 шт. URL : <https://www.apteka24.ua/nalokson-zn-r-r-d-in-amp-0-04-1ml-n10/>.
23. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25–26.

Надійшла до редакції 15.12.2021

References

1. Zvit shchodo narkotychnoyi ta alkohol'noyi situatsiyi v Ukraini za 2020 rik [Report on the drug and alcohol situation in Ukraine for 2020]. URL: <https://www.emcdda.europa.eu/system/files/attachments/13559/Zvit-shhodo-narkotyktiv-ta-alkogolyu-za-2020-rik.pdf>. [in Ukr.].
2. Pro Natsional'nu politsiyu [On the National Police] : Zakon Ukrainy vid 02.07.2015. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy*. 2015. № 40-41. Art. 379. [in Ukr.].
3. Upravlinnya OON po borot'bi z narkotykamy i transnatsional'noyu orhanizovanoyu zlochynnistyu [United Nations Office on Drugs and Transnational Organized Crime]. Ofitsiyyny veb-sayt. URL : <https://www.unodc.org/unodc/ru/strategy/full-strategy.html>. [in Ukr.].
4. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine]. Ofitsiyyny veb-sayt. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua> [in Ukr.].
5. Serhiy Illyuk. Aktual'ni pytannya dotrymannya prav narkozaleznykh osib, yaki perebuvaют' na ZPT [Topical issues of observance of the rights of drug addicts who are on SMT]. URL : <https://ecpl.com.ua/news/aktualni-pyannia-dotrymannia-prav-narkozaleznykh-osib-iaki-perebuvauiut-na-zpt/25-04-2021>. [in Ukr.].
6. Tsentr okhorony zdorov'ya Derzhavnoyi kryminal'no-vykonavchoyi sluzhby Ukrainy [Health Center of the State Penitentiary Service of Ukraine]. Ofitsiyyny veb-sayt. URL : <https://coz.kvs.gov.ua/?p=2651>. [in Ukr.].
7. World Health Organization. Model List of Essential Medicines. 16th List. Ofitsiyyny veb-sayt. URL : http://www.who.int/entity/selection_medicines/committees/expert/17/sixteenth_adult_list_en.pdf.
8. NALOKSON-M [NALOXON-M]. <https://mozdocs.kiev.ua/likiview.php?id=1452>. [in Ukr.].
9. Zmshennya shkody [Harm reduction]. URL : <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan/zalezhnist-vid-psikhoaktivnikh-rechovin/zmshennya-shkodi>. [in Ukr.].
10. Pro skhvalennya Stratehiyi derzhavnoyi polityky shchodo narkotyktiv na period do 2020 roku [On approval of the Strategy of the state policy on drugs for the period till 2020] : rozporядzhennya Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 28.08.2013 № 735-r. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/735-2013-r#Text>. [in Ukr.].
11. Pro zakhody protydyi nezakonnomu obihu narkotychnykh zasobiv, psykhotropnykh rechovin i prekursoriv ta zlovzhvannu nymy [On measures to counteract illicit trafficking in narcotic drugs, psychotropic substances and precursors and their abuse] : Zakon Ukrainy vid 15.02.1995. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy*. 1995. № 10. Art. 62. [in Ukr.].
12. Sud areshtuvav politseys'kykh, yaki ne dovezly domu cholovika v narkotychnomu sp'yaninni [The court arrested police officers who did not bring home a man under the influence of drugs]. URL : https://zmina.info/news/sud_areshtuvav_policejskih_jiaki_ne_dovezli_do_domu_cholovika_u_narkotichnomu_spjianinni_/01 Bereznya 2019. [in Ukr.].
13. Pro ekstrenu medychnu dopomohu [On emergency medical care] : Zakon Ukrainy vid 05.07.2012. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy*. 2013. № 30. Art. 340. [in Ukr.].
14. Pro zatverdzhennya norm nalezhnosti medychnoho zabezpechennya dlya pidrozdiliv Natsional'noyi politsiyi Ukrainy [On approval of the norms of medical care for units of the National Police of Ukraine] : nakaz MVS Ukrainy vid 20.05.2016 № 396. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0796-16#Text>. [in Ukr.].

15. Nalokson-M [Naloxone-M]. URL : <http://yod.ua/drug/nalokson-m/> © YOD.UA. [in Ukr.].
16. Nalokson (Naloxon). Instruktsyya po primeneniyyu [Naloxone. Instructions for use]. URL : https://www.vidal.ru/drugs/naloxon_29328. [in Russ.].
17. Pro zatverdzhennya poryadkiv nadannya domedychnoyi dopomohy osobam pry nevidkladnykh stanakh [On approval of the procedures for providing home care to persons in emergency situations] : nakaz MOZ Ukrayiny vid 16.06.2014 № 398. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-14#n15>. [in Ukr.].
18. Poryadok nadannya domedychnoyi dopomohy osobam pry pidozri na peredozuvannya opioyidamy [Procedure for providing home care to persons suspected of opioid overdose] : nakaz MOZ Ukrayiny vid 08.10.2018 r. № 1833. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1500-18#n15>. [in Ukr.].
19. Pro udoskonalennya pidhotovky z nadannya domedychnoyi dopomohy osib, yaki ne mayut' medychnoyi osvity [On improving the training in providing home medical care to persons without medical education] : nakaz MOZ Ukrayiny vid 04.08.2021 № 1627. URL: <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-04082021--1627-pro-udoskonalennja-pidgotovki-z-nadannja-domedichnoi-dopomogi-osib-jaki-ne-majut-medichnoi-osviti>. [in Ukr.].
20. «Aptechky medychni indyvidul'ni politseys'koho ta avtomobil'ni». Ofitsiyyny derzhavnyy tendernyy veb-sayt «PROZORRO» [«First aid kits for individual police and car.» Official state tender website «PROZORRO»]. URL : <https://prozorro.gov.ua/en/tender/UA-2019-11-19-001754-a>. [in Ukr.].
21. Pro zatverdzhennya norm nalezhnosti medychnoho zabezpechennya dlya pidrozdiliv Natsional'noyi politsiyi Ukrayiny [On approval of norms of medical care for units of the National Police of Ukraine] : nakaz MVS Ukrayiny vid 20.05.2016 № 396. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0796-16#Text>. [in Ukr.].
22. Nalokson-ZN rastvor dlya in'ektsyy 0,04 %, po 1 ml v ampulakh, 10 sht. [Naloxone-ZN solution for injection 0.04%, 1 ml in ampoules, 10 pcs]. URL : <https://www.apteka24.ua/nalokson-zn-r-r-d-in-amp-0-04-1ml-n10/>. [in Russ.].
23. Kryminal'nyy kodeks Ukrayiny vid 05.04.2001 [Criminal Code of Ukraine of April 5, 2001]. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*. 2001. № 25-26. [in Ukr.].

ABSTRACT

Oksana Mysliwa, Olga Namlynska. The realities of the use of naloxone by the police in Ukraine. The article deals with nature and purpose of police actions to provide home care to persons suspected of opioid overdose due to the fact that current legislation obliges them to provide emergency home and medical care to persons in a helpless state or condition. , dangerous to their life or health, which is an overdose of opioids (can lead to death).

The legislation and practice on the use of naloxone by the police were analyzed and the need to eliminate the legal conflict caused by the police officer's obligation to provide «home and medical care» without medical education, the lack of a mechanism for drug prevention and opioid overdose due to lack of material security of police officers. Normally, the optimal method of naloxone is fixed – intranasally to persons without medical education. At the same time, police first aid kits cannot be equipped with this drug, as it is not produced or purchased in Ukraine, there is only its injectable form. Having a police certificate of training in home care and a statutory obligation to provide «medical care» does not make him a person with medical education, so he is not allowed to interfere with the human body by injecting naloxone at risk of criminal liability.

The ways of harmonization of the legislation on the considered issues and normative-legal approval of special algorithms of providing home medical training on the scene taking into account the international standards of TES and unification of the content of the corresponding trainings developed for police officers have been offered.

Keywords: *police, home care, opioid overdose, naloxone, people without medical education.*